EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOON (EL) 2022/298,

21. oktoober 2021,

tähelepanekutega, mis on Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ameti 2019. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmist käsitleva otsuse lahutamatu osa

EUROOPA PARLAMENT,

— võttes arvesse oma otsust Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ameti 2019. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmise kohta,

— võttes arvesse Euroopa Parlamendi kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni koostatud raportit põhiõiguste väidetavate rikkumiste tõttu Frontexi suhtes algatatud teabekogumisuurimise kohta („Report on the fact-finding investigation on Frontex concerning alleged fundamental rights violations“),

— võttes arvesse kodukorra artiklit 100 ja V lisa,

— võttes arvesse kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni arvamust,

— võttes arvesse eelarvekontrollikomisjoni teist raportit (A9-0270/2021),

A. arvestades, et kõik liidu organid, asutused ja ametid peaksid olema läbipaistvad ning kandma liidu kodanike ees neile eraldatud raha kasutamise eest täit vastutust;

B. arvestades, et Euroopa Parlamendi roll eelarve täitmisele heakskiidu andmisel on sätestatud Euroopa Liidu toimimise lepingus (ELi toimimise leping), määruses (EL, Euratom) 2018/1046 ([1]) ja delegeeritud määruses (EL) 2019/715 ([2]);

1. rõhutab, et liidu eelarvet tuleb täita vastutustundlikult ja läbipaistvalt;

2. tuletab meelde Euroopa Parlamendi rolli eelarve täitmisele heakskiidu andmise menetluses vastavalt ELi toimimise lepingu, määruse (EL, Euratom) 2018/1046 ja Euroopa Parlamendi kodukorra sätetele;

3. tuletab meelde, et parlament võttis 28. aprillil 2021. aastal vastu otsuse (EL, Euratom) 2021/1613 ([3]), millega lükatakse edasi otsuse tegemine Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ameti (edaspidi „amet“) 2019. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmise kohta; palub ametil anda eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale institutsioonile korrapäraselt aru resolutsioonis (EL) 2021/1615 ([4]) esitatud soovituste täitmiseks võetud meetmetest ja nende rakendamise ajakavast; palub ametil esitada need aruanded kord kvartalis, vastavalt eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutava institutsiooni taotlusele;

4. märgib, et amet on koostanud esialgse talitluspidevuse kava ja et ameti vastuse esitamise ajal toimus selle kava lõplik peenhäälestus, et see 2021. aasta teise kvartali lõpuks vastu võtta; palub, et amet annaks eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale institutsioonile aru talitluspidevuse kava rakendamise seisust;

5. väljendab heameelt ameti jätkuvate jõupingutuste üle luua register kõigist ameti koostatavatest dokumentidest kooskõlas ameti ümberkujundamise ja digiteerimisega; väljendab heameelt selle üle, et amet on oma veebisaidil juba ennetavalt avaldanud peamisi dokumente, tehes need kättesaadavaks dokumentide avaliku juurdepääsu registri kaudu; kutsub ametit üles jätkuvalt parandama üldsuse juurdepääsu dokumentidele ja edaspidi hoiduma teabega tutvumise taotlusi käsitlevates kohtuasjades taotlejatelt ametiväliste juristide mõnikord ebaproportsionaalsete kulude

([1]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuli 2018. aasta määrus (EL, Euratom) 2018/1046, mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid ja millega muudetakse määrusi (EL) nr 1296/2013, (EL) nr 1301/2013, (EL) nr 1303/2013, (EL) nr 1304/2013, (EL) nr 1309/2013, (EL) nr 1316/2013, (EL) nr 223/2014 ja (EL) nr 283/2014 ja otsust nr 541/2014/EL ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL, Euratom) nr 966/2012 (ELT L 193, 30.7.2018, lk 1).

([2]) Komisjoni 18. detsembri 2018. aasta delegeeritud määrus (EL) 2019/715 raamfinantsmääruse kohta asutustele, mis on asutatud Euroopa Liidu toimimise lepingu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu alusel ning millele osutatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artiklis 70 (ELT L 122, 10.5.2019, lk 1).

([3]) Euroopa Parlamendi 28. aprilli 2021. aasta otsus (EL, Euratom) 2021/1613 Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ameti 2019. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmise kohta (ELT L 340, 24.9.2021, lk 324).

([4]) Euroopa Parlamendi 29. aprilli 2021. aasta resolutsioon (EL) 2021/1615 tähelepanekutega, mis on Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ameti 2019. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmist käsitleva otsuse lahutamatu osa (ELT L 340, 24.9.2021, lk 328).

sissenõudmisest; tuletab sellega seoses meelde, et resolutsioonis (EL) 2021/1615 kutsuti ametit üles võtma tagasi nõue õigusabikulude sissenõudmiseks Üldkohtu kohtuasjas T-31/18; märgib, et kohus vähendas õigusabikulusid ameti algsete nõudmistega võrreldes; tuletab ametile meelde, et ta peab järgima usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtet nii seoses kohtu korralduste täitmisega kui ka seoses väliste juristide määramisest hoidumisega sellistele juhtumitele; palub ametil vältida põhjendamatult suuri õigusabikulusid ja tagada, et nende sissenõudmine jääb tulevikus vastuvõetavatesse piiridesse;

6. tuletab meelde Euroopa Parlamendi kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni 25. veebruari 2021. aasta arvamuse järeldusi, mille alusel otsustati lükata ameti 2019. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmine edasi, kuni amet on need elemendid asjakohaselt välja selgitanud ja nõuetekohaselt esitanud ning kuni OLAFi uurimine on lõpule viidud; rõhutab asjaolu, et eelarve täitmisele heakskiidu andmise edasilükkamisega andis Euroopa Parlament ametile veel kuus kuud aega, et reageerida mitmesugustele elementidele, mida käsitleti resolutsioonis (EL) 2021/1615;

Kontrollikoja tuvastatud kuluprobleemid

7. tuletab meelde kontrollikoja järeldust seoses tegevuskulude rahastamislepingutega, et seadmetega seotud kulude hüvitamine põhines endiselt tegelikel kuludel, ning sellega seotud probleemi, et puuduvad tõendavad dokumendid, näiteks arved; tuletab meelde, et see probleem tuvastati ka 2018. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmise otsuses, kui kontrollikoda soovitas kasutada ühikukuludel põhinevat lähenemisviisi; märgib, et ühikukuludel põhinev lähenemisviis on lihtsustatud kuluvõimalus, mille puhul rasketehnika kasutamise hind määratakse kindlaks eelnevalt kindlaks määratud metoodika alusel, lahendades tegelike kulude hüvitamisega seotud probleemid; väljendab heameelt selle üle, et amet on koos kahe liikmesriigiga katsetanud rasketehnika puhul ühikukuludel põhinevat lähenemisviisi; märgib, et rasketehnika katseprojektid näitasid, et ühikukuludel põhinev lähenemisviis suurendas kogukulu, ning peab kahetsusväärseks ameti järeldust, et rasketehnika puhul ei ole üleminek ühikupõhistele hüvitistele teostatav; peab kahetsusväärseks, et tõendavate dokumentide puudumist ei ole sellega lahendatud, ning tuletab ametile meelde, et ei tohiks aktsepteerida selliste väljamaksetaotluste hüvitamist, mida ei ole arvetega tõendatud; palub ametil ja komisjonil kontrollikoja soovitus läbi vaadata ja arutada kontrollikojaga rasketehnikaga seotud ühikukuludel põhineva katseprojektide tulemusi, et oleks näha, kuidas lahendada puuduvate tõendite probleem; tuletab ametile ja komisjonile meelde, et üldpõhimõttena tuleb vältida mis tahes tarbetut bürokraatlikku koormust;

8. võtab teadmiseks ameti vastuse eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale institutsioonile ehitustööde makseid käsitlevate mehhanismide läbivaatamise kohta ja üleskutsele tagada usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtete järgimine; võtab teadmiseks ameti teate, et kogu rahastamisprotsessi jooksul on rakendatud kontrollimata eelmaksete vältimise mehhanismi; märgib, et amet teatas, et kõigile ameti peakorteri rajatistega tegelevatele projektijuhtidele, operatiivtöötajatele ja finantsjuhtimises osalejatele on antud korraldus selliseid makseid mitte heaks kiita ega algatada ning finantskontrollijatele on antud korraldus sellised eelmaksed tagasi lükata ja anda ka eelarvevahendite käsutajatele nõu need tagasi lükata;

Kontrollikoja eriaruanne 08/2021 „Frontexi toetus välispiiride haldamisele ei ole senini piisavalt tõhus“

9. võtab murelikult teadmiseks kontrollikoja järeldused eriaruandes 08/2021 „Frontexi toetus välispiiride haldamisele ei ole senini piisavalt tõhus“ ([5]); juhib tähelepanu asjaolule, et audit hõlmas perioodi alates 2016. aasta lõpust, mil jõustusid ameti uued volitused vastavalt määrusele (EL) 2016/1624 ([6]), kuni 2020. aasta lõpuni ning hõlmas seetõttu täielikult 2019. aastat, mille eelarve täitmisele toimub praegu heakskiidu andmine, aga selles ei võetud arvesse mõningaid meetmeid, mida amet on hiljuti oma volituste täitmiseks võtnud; võtab teadmiseks, et kontrollikoja eriaruanne ei hõlmanud analüüsi selle kohta, kuidas amet austab põhiõigusi, kuna see nõuaks küsimuse keerukust silmas pidades eriauditit; palub kontrollikojal selline eriaudit tulevikus läbi viia;

([5]) https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR21_08/SR_Frontex_ET.pdf

([6]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. septembri 2016. aasta määrus (EL) 2016/1624, mis käsitleb Euroopa piiri- ja rannikuvalvet ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2016/399 ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 863/2007, nõukogu määrus (EÜ) nr 2007/2004 ning nõukogu otsus 2005/267/EÜ (ELT L 251, 16.9.2016, lk 1).

10. märgib murega, et kontrollikoda tuvastas oma eriaruandes 08/2021 mitu puudust, mis olid seotud ameti esmase tegevusega ja mis olid vastavalt kontrollikoja loetelule järgmised: olukorra jälgimine, riskianalüüs, haavatavuse hindamine, ühisoperatsioonid ja piirivalve kiirreageerimisoperatsioonid, tagasisaatmisoperatsioonid ja ameti koolitus ning vajaduste ja mõjuhinnangute puudumine enne ameti kulude eksponentsiaalset suurenemist; väljendab samuti muret selle pärast, et amet ei ole võtnud kõiki vajalikke meetmeid, et kohandada oma organisatsiooni määruse (EL) 2016/1624 kohaste volituste täielikuks rakendamiseks; märgib lisaks, et kontrollikoda juhtis tähelepanu märkimisväärsetele riskidele, mis on seotud ametile määruse (EL) 2019/1896 ([7]) alusel antud volitustega; tuletab meelde, et ameti 2016. ja 2019. aasta volitused on osaliselt kattuvad, mis võis kontrollikoja hinnangul nende rakendamist mõjutada;

11. märgib, et juba kaks aastat pärast määruse (EL) 2016/1624 jõustumist esitas komisjon ettepaneku ametit käsitleva uue määruse kohta olukorras, kus sellise uue õigusakti kohta ei olnud koostatud ühtegi mõjuhinnangut; palub komisjonil ja ametil leida kiiresti sobiv lahendus, et tagada määruse (EL) 2019/1896 kohaste ameti volituste nõuetekohane ja õigeaegne rakendamine, nõuab tungivalt, et komisjon ja kontrollikoda hindaksid korrapäraselt ameti ja liikmesriikide tulemuslikkust, et teha kindlaks parandamist vajavad valdkonnad, sealhulgas ameti tegevuse asjakohaste õiguslike aluste osas, võttes ühtlasi arvesse saavutatud tulemusi ja mõju;

12. võtab murega teadmiseks kontrollikoja järelduse, et otsusetegijad ei saa ameti tegevusaruandlusest piisavalt teavet, sest selles puudub teave tegelike kulude ja tulemuslikkuse kohta;

13. võtab murega teadmiseks kontrollikoja järelduse, et kuigi on olemas toimiv teabevahetusraamistik, et anda asjakohast rändealast teavet olukorra kohta välispiiridel ja toetada ebaseadusliku sisserände haldamist, ei toiminud see piisavalt hästi, et tagada täpne, täielik ja ajakohane olukorrateadlikkus liidu välispiiridel; peab kahetsusväärseks, et piiriülese kuritegevuse jaoks ei ole veel loodud asjakohast teabevahetusraamistikku, mis mõjutab ameti ja liikmesriikide suutlikkust reageerida kiiresti mis tahes avastatud ohtudele; märgib, et amet saadab õigeaegset ja asjakohast rändealast teavet välispiiril valitseva olukorra kohta ja esitab teavet erisündmuste kohta; väljendab siiski muret tõsiste puuduste pärast, mis nõrgendavad täielikku olukorrateadlikkust liidu välispiiridel, mis on seotud näiteks puuduliku teabe, piirikontrolliseadmete tehniliste standardite, piirülesest kuritegevusest teatamise ühise kataloogi ning liidu õhupiiridel valitsevat olukorda käsitleva reaalajalähedase teabega, ning ühtse integreeritud riskianalüüsi mudeli ajakohastamisel esinevate viivituste pärast; rõhutab, et eeltoodud tähelepanekud ei ole suunatud üksnes ametile, vaid need tuleb korda teha koos liikmesriikide ja komisjoniga, eriti seoses ühise integreeritud riskianalüüsi mudeliga, kuna liikmesriikide aruandluse sagedus, vorm, andmed ja juhtumite määratlus on väga erinevad; kordab resolutsioonis (EL) 2021/1615 väljendatud eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutava institutsiooni üleskutset parandada liidu piiridel valitsevat olukorda ja vahejuhtumeid käsitlevat järelevalvet ja aruandlust, sealhulgas seoses võimalike inimõiguste rikkumistega;

14. võtab teadmiseks kontrollikoja järelduse, et määrusega (EL) nr 1052/2013 ([8]) ei hõlmata kõiki asjaomaseid ametiasutusi (näiteks tolliasutusi);

15. võtab teadmiseks kontrollikoja järelduse, et määrusega (EL) 2019/1896 kehtestati liikmesriikidele märkimisväärsed täiendavad teabeedastusnõuded, mille kohaselt tuleb andmete edastamine liikmesriikidelt EUROSURi andmebaasi muuta automaatseks; võtab teadmiseks, et liikmesriikide sõnul ei näi veel, et amet osaleks otseselt kõnealuses automatiseerimises;

16. väljendab muret seoses kontrollikoja järeldusega, et amet ei esitanud piisavat teavet oma tegevuse mõju ega kulude kohta; et amet ei viinud läbi ühisoperatsioonide põhjalikku hindamist, ei selgitanud kõrvalekaldumisi, ei tuvastanud ressurssides esinevate lünkade mõju ega esitanud teavet oma ühisoperatsioonide tegelike kulude kohta; rõhutab, et amet on kohustatud andma piisavat teavet oma tegevuse mõju ja kulude kohta, et tagada läbipaistvus ja vastutus;

([7]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. novembri 2019. aasta määrus (EL) 2019/1896, mis käsitleb Euroopa piiri- ja rannikuvalvet ning millega tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) nr 1052/2013 ning (EL) 2016/1624 (ELT L 295, 14.11.2019, lk 1).

([8]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. oktoobri 2013. aasta määrus (EL) nr 1052/2013, millega luuakse Euroopa piiride valvamise süsteem (EUROSUR) (ELT L 295, 6.11.2013, lk 11).

Tingimused

17. märgib, et komisjon ja amet nõustusid täielikult või osaliselt kõigi kontrollikoja soovitustega; kutsub ametit üles põhjalikult ja õigeaegselt käsitlema ja rakendama kontrollikoja soovitusi ning andma eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale institutsioonile aru nende soovituste rakendamisel tehtud edusammudest; palub eelarvepädevatel institutsioonidel paigutada osa ameti 2022. aasta eelarveassigneeringutest reservi, mille saab teha kättesaadavaks, kui on täidetud järgmised tingimused:

    a) ülejäänud 20 põhiõiguste vaatlejat on võetud tööle palgaastmele AD kooskõlas määruse (EL) 2019/1896 artikliga 110;

    b) kolm tegevdirektori asetäitjat on võetud tööle kooskõlas määruse (EL) 2019/1896 artikliga 107;

    c) ameti haldusnõukogu on võtnud vastu määruse (EL) 2019/1896 artikli 46 rakendamise üksikasjaliku menetluse;

    d) esitatakse kohandatud tõsiste vahejuhtumite aruande mehhanism, mis on kooskõlas Egeuse meres toimuvate operatsioonide põhiõigustega seotud ning õiguslike ja operatiivaspektidega tegeleva töörühma soovitustega;

    e) luuakse täielikult toimiv põhiõiguste järelevalve süsteem kooskõlas määruse (EL) 2019/1896 artikliga 110;

    f) kontrollikoja eriaruande 08/2021 soovitus nr 5 on edukalt rakendatud (tähtaeg: 2021. aasta lõpp);

    g) ameti operatsioonid, millega toetatakse tagasisaatmisega seotud operatsioone Ungaris, peatatakse, kuivõrd Ungari ametiasutuste väljastatud tagasisaatmisotsused on vastuolus tagasisaatmisdirektiivi ja Euroopa Liidu põhiõiguste hartaga, nagu on järeldanud Euroopa Liidu Kohus ([9]);

    palub eelarvepädevatel institutsioonidel hinnata nende tingimuste täitmisel tehtud edusamme 2022. aastal toimuval teabekogumismissioonil, millel osalevad Euroopa Parlamendi eelarvekontrollikomisjoni liikmed; on seisukohal, et nende tingimuste täitmata jätmine suurendab ka 2020. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmisest keeldumise ohtu; on lisaks seisukohal, et kooskõlas viimase eelarvealase lepitusmenetluse käigus saavutatud kokkuleppega peaks komisjon rakendama ametite suhtes tugevamaid kontrollifunktsioone; kutsub komisjoni ja ametit üles selgitama, kuidas kavatsetakse 2022. aasta eelarves kõrvaldada tuvastatud puudujäägid, sealhulgas seoses värbamise ja hangetega;

OLAFi käimasolev uurimine

18. tuletab meelde Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF) kinnitust selle kohta, et OLAFis on käimas ametiga seotud uurimine; palub taas ametil teha OLAFiga täielikku koostööd ja hoida eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavat institutsiooni igasuguse arenguga kursis;

19. tuletab meelde, et Euroopa Parlamendi eelarvekontrollikomisjoni 1. septembri 2021. aasta koosolekul teatas komisjoni rände ja siseasjade peadirektoraadi asepeadirektor, et kõik päringud on lõpule viidud ning et ükski neist ei ole viinud järelduseni, et oleks esinenud eelarve- või finantsrikkumisi või põhiõiguste rikkumisi või et amet oleks keeldunud oma määrusest tulenevate kohustuste täitmisest;

Läbipaistvus

20. tuletab meelde Euroopa Parlamendi väljendatud muret kohtumiste pärast, mille amet korraldas aastatel 2018–2019 oma töövaldkonnaga seotud tööstusharude esindajatega, kellest enamik ei ole kantud liidu läbipaistvusregistrisse; juhib tähelepanu määruse (EL) 2019/1896 artiklile 118, mille kohaselt peab amet tagama läbipaistvusregistri abil lobitegevuse läbipaistvuse, avalikustades kõik oma kohtumised kolmandatest osapooltest sidusrühmadega; väljendab heameelt seoses ameti tegevdirektori 5. mai 2021. aasta otsusega ameti läbipaistvusregistri kohta; palub, et amet annaks eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale institutsioonile selle vahendi kasutuselevõtust ja kasutamisest regulaarselt aru;

([9]) Kohtuotsus, 17. detsember 2020, Euroopa Komisjon *vs.* Ungari, C-808/18, EU:C:2020:1029.

21. märgib, et ametil on kohustus tagada ennetav läbipaistvus, nagu on sätestatud määruse (EL) 2019/1896 artikli 114 lõikes 2; märgib, et kõnealuses artiklis sätestatakse ka, et sellisel läbipaistvusel on oma piirid, sest selle tagamisel ei avaldata operatiivteavet, mis avalikustamise korral seaks ohtu operatsioonide eesmärkide saavutamise; võtab teadmiseks, et amet ei tohi avaldada isikuandmeid, rikkudes isikuandmete töötlemist võimaldavat õiguslikku alust, mis on sätestatud määruse (EL) 2016/679 ([10]) artiklis 5; palub komisjonil tagada siduvad eeskirjad teabe ja andmete kaitseks;

22. rõhutab, et läbipaistvus on ameti, komisjoni ja nõuandefoorumis osalevate üksuste suhtes kohaldatav üldreegel, mis on vastastikuse usalduse ja hea koostöö eeltingimus;

Põhiõiguste austamine

23. tuletab meelde, et Euroopa Parlamendi kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjon moodustas Frontexi kontrolli töörühma; märgib, et see töörühm avaldas 14. juulil 2021 aruande Frontexit käsitleva põhiõiguste väidetavaid rikkumisi käsitleva teabekogumisuurimise kohta, mille eesmärk oli koguda kogu asjakohast teavet ja tõendeid põhiõiguste väidetavate rikkumiste kohta, millega amet oli seotud, millest ta oli teadlik ja/või mille suhtes ei võtnud meetmeid, ametisisese juhtimise, aruandluse korra ning kaebuste käsitlemise kohta; märgib, et Euroopa Parlamendi Frontexi kontrolli töörühm ei leidnud veenvaid tõendeid selle kohta, et Frontex oleks tõsiste juhtumite puhul, mida töörühm võiks uurida, otseselt tagasaatmisi ja/või kollektiivseid väljasaatmisi teinud; tuletab meelde, et töörühm jõudis järeldusele, et ametil oli tõendeid väidetavate põhiõiguste rikkumiste kohta liikmesriikides, kellega tal oli ühisoperatsioone, kuid ta ei suutnud nende rikkumistega viivitamata, valvsalt ja tõhusalt tegeleda ning et selle tulemusena Frontex ei ennetanud neid rikkumisi ega vähendanud tulevaste põhiõiguste rikkumiste ohtu; tuletab samal ajal meelde, et Frontexi kontrolli töörühm tuvastas puudujääke ka liikmesriikidega tehtava koostöö raamistikus, mis võib takistada ameti põhiõigustega seotud kohustuste täitmist, ning rõhutas liikmesriikide ja komisjoni vastutust ka väljaspool nende rolli haldusnõukogus; märgib eelkõige vastutuse jagunemist ameti ja liikmesriikide vahel põhiõiguste valdkonnas; võtab teadmiseks ameti kogetavaid piiranguid – uurida üksnes põhiõiguste järgimist seoses ameti rahastatud või kaasrahastatud varadega; rõhutab, et ameti töötajad vajavad õigusselgust, eelkõige suure riskiga meremissioonide ajal, ning et komisjon ja liikmesriigid peavad tagama õiguslikud standardid ja selguse seoses määruse (EL) 2019/1896 rakendamisega missioonide ajal ette tulevates erinevates olukordades; märgib siiski, et juurdluste läbiviimisel avastas Frontexi kontrolli töörühm, et tegevdirektor on eiranud endise põhiõiguste ametniku poolt nelja aasta jooksul antud soovitusi ja nõuandeid ([11]), eelkõige seoses ameti tegevusega Ungaris; kutsub ametit üles esitama Euroopa Parlamendile üksikasjaliku aruande oma plaanidest rakendada Frontexi kontrolli töörühma soovitusi ning tehtud edusammudest;

24. märgib, et töörühm on seisukohal, et haldusnõukogu oleks pidanud mängima palju ennetavamat rolli põhiõiguste rikkumise tõsise ohu tunnistamisel ja meetmete võtmisel selle tagamiseks, et Frontex täidaks oma negatiivseid ja positiivseid põhiõigustealaseid kohustusi, mis on sätestatud määruses; märgib, et töörühm kiidab heaks ameti poolt aruande avaldamisele eelnenud kuudel välja töötatud uued sisemenetlused ja -reeglid määruse (EL) 2019/1896 järgimiseks, kuid nõuab tungivalt, et mõlemad osalejad suurendaksid põhiõiguste järgimist ametis veelgi, vaadates läbi selle sisemised struktuurid ja teabevahetuse ning koostöö vastuvõtvate liikmesriikidega; märgib, et töörühm tõstis esile liikmesriikide ja komisjoni vastutust ka väljaspool nende rolli haldusnõukogus;

([10]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT L 119, 4.5.2016, lk 1).

([11]) Frontexit käsitleva põhiõiguste väidetavaid rikkumisi käsitleva teabekogumisuurimise aruande punkti 3 alapunktis D, „Tegevdirektori roll, soovitused“, on märgitud: „Frontexi kontrolli töörühm väljendab sügavat kahetsust selle üle, et tegevdirektor ei ole nelja aasta jooksul reageerinud arvukatele põhiõiguste ametniku esitatud mureküsimustele, soovitustele, arvamustele või tähelepanekutele ega võtnud nende suhtes järelmeetmeid.“

25. rõhutab, et töörühma liikmetel oli juurdepääs teabele, mis lubas töörühmal järeldada, et tegevdirektor ei teinud koostööd, et tagada Euroopa piiri- ja rannikuvalve määruse teatavate sätete, eelkõige põhiõigusi käsitlevate sätete järgimine; samuti pidas Frontexi kontrolli töörühm kahetsusväärseks tema korduvat keeldumist rakendada komisjoni soovitusi, et tagada vastavus hiljuti vastu võetud määrusele;

Euroopa Ombudsmani uurimine

26. väljendab heameelt Euroopa Ombudsmani strateegilise uurimise OI/5/2020/MHZ järelduste üle seoses ameti kaebuste mehhanismiga põhiõiguste väidetavate rikkumiste kohta; märgib, et Euroopa Ombudsman otsustas küsimust mitte edasi menetleda; märgib siiski, et kaebuste esitamise mehhanismis tuvastatud puudusi, mis võivad muuta üksikisikute jaoks põhiõiguste väidetavatest rikkumistest teatamise ja õiguskaitse taotlemise keerulisemaks; märgib, et Euroopa Ombudsman tuvastas sellega seoses viivitusi ameti kohustuste täitmisel; tunnustab ameti võetud kohustust pöörata tähelepanu valdkondadele, mille puhul Euroopa Ombudsman esitas parandusettepanekud;

27. väljendab muret Frontexi kontrolli töörühma järelduste pärast, et põhiõiguste ametnikku ja nõuandefoorumit ei kaasatud sageli kohe algusest peale põhiõigusi käsitlevate eeskirjade, menetluste ja strateegiate väljatöötamisse, samuti selle pärast, et haldusnõukogu ja tegevdirektor ei võtnud piisavalt arvesse põhiõiguste ametniku ja nõuandefoorumi arvamusi ja soovitusi; palub ametil kaasata põhiõiguste ametnik ja nõuandefoorum algusest peale täielikult ja aktiivselt kõikidesse asjakohastesse protsessidesse; kutsub tegevdirektorit üles vaatama läbi oma suhted põhiõiguste ametniku ja nõuandefoorumiga, võttes õigeaegselt arvesse kõiki nende soovitusi; nõuab tungivalt, et amet täidaks täielikult kõik Frontexi kontrolli töörühma soovitused ja annaks eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale institutsioonile tehtud edusammudest aru;

28. nõuab tungivalt, et amet tagaks Euroopa integreeritud piirihalduse rakendamisel kõigi määruses (EL) 2019/1896 sätestatud põhiõigustega seotud kohustuste täitmise nii poliitika kui ka operatiivtegevuse osas; palub, et amet rakendaks tulemuslikult Frontexi kontrolli töörühma aruandes ja resolutsioonis (EL) 2021/1615 esitatud soovitusi ning teavitaks Euroopa Parlamenti korrapäraselt oma soovituste rakendamisest ja käimasolevatest operatsioonidest, sealhulgas tõsistest juhtumitest, mis on seotud põhiõiguste rikkumisega välispiiridel, ja sellest, kuidas amet neid käsitles;

Sisejuhtimine, sealhulgas põhiõiguste vaatlejad

29. kordab murelikult, et Frontexi kontrolli töörühm väljendas muret selle üle, et tegevdirektor on kolme tegevdirektori asetäitja töölevõtmist edasi lükanud ja hoidunud neile sõltumatute volituste delegeerimisest, laiendades samal ajal oma kabinetti 63 töötajani; tuletab meelde, et Frontexi kontrolli töörühm väljendas suurt muret ebapiisava kontrolli ja tasakaalu pärast ametis; võtab teadmiseks, et haldusnõukogu määratles kolme tegevdirektori asetäitja pädevused ja et 24. märtsil 2021 avaldati vastavad teated kolme vaba ametikoha kohta Euroopa Liidu Teatajas; palub ametil esitada eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale institutsioonile 2021. aasta juuniks aruande tehtud edusammude kohta seoses nimetatud töölevõtmistega;

Põhiõiguste vaatlejad

30. peab kahetsusväärseks Frontexi kontrolli töörühma poolt esile toodud pikaajalist viivitust põhiõiguste ametniku ja põhiõiguste vaatlejate ametisse nimetamisel, eriti arvestades ameti tegevdirektori kabineti laiendamist; märgib, et ameti põhiõiguste ametnik astus ametisse 1. juunil 2021. aastal; rõhutab, et ameti ametikohtade loetelu kärbiti 2020. aastal 377 AD-kategooria ametikohalt 275 AD-kategooria ametikohani; tunnistab, et see on mõjutanud kogu personali struktuuri, sealhulgas 40 põhiõiguste vaatleja töölevõtmist; võtab teadmiseks ameti tegevdirektori märkused selle kohta, et 20 esimese põhiõiguste vaatleja töölevõtmine on lõpule viidud, kusjuures põhiõiguste vaatlejate koolitus algab 1. juunil 2021. aastal, ning et teises etapis tööle võetava 20 põhiõiguste vaatleja määramine on käimas; võtab lisaks teadmiseks märkuse selle kohta, et kõnealusest 20 põhiõiguste vaatlejast viis on ametisse nimetatud palgatasemel AD-7 ja viisteist palgatasemel AST-4; tuletab meelde, et Euroopa Parlament rõhutas finantsteenuste töörühma aruandes, et selline madalam palgatase võib mõjutada vaatlejate autoriteeti, sõltumatust ning juurdepääsu salastatud ja tundlikule teabele ning seega nende tõhusust; tuletab meelde, et amet pidi palkama kõik 40 põhiõiguste vaatlejat AD tasandil, et tagada parimate oskuste omandamine ja nõuetekohane operatsioonidele lähetamine; tuletab

siiski meelde, et eri ametite töötajate paranduskoefitsiendid on endiselt madalad, ning tunnistab, et madalamad palgad võivad avaldada negatiivset mõju Euroopast pärit taotlejatele ja põhjustada raskusi värbamisel mõnesse ametisse; võtab teadmiseks, et finantsteenuste töörühm ei kiida heaks tarbetut viivitust põhiõiguste vaatlejate värbamisel, mille on põhjustanud tegevdirektor; kordab, et määruses (EL) 2019/1896 nähakse ette, et 5. detsembriks 2020 on ametisse tööle võetud vähemalt 40 põhiõiguste vaatlejat; väljendab sügavat muret, sest see kohustus on endiselt täitmata, ning nõuab, et amet nimetaks 20 ülejäänud põhiõiguste vaatlejat õigeaegselt, ilma edasiste viivitusteta ja AD palgaastmele, et tagada vajalik positsioon oma ülesannete sõltumatuks täitmiseks; tuletab eelkõige meelde Frontexi kontrolli töörühma märkust, et piiramatu ja etteteatamata juurdepääs asjakohastele kohtadele, varadele ja teabele on põhiõiguste vaatlejate jaoks ülioluline; rõhutab samuti, et liikmesriigid peavad tegema põhiõiguste ametnikuga täielikku koostööd, esitades tõendeid uuritavate juhtumite sisu kohta; rõhutab vajadust selgitada ameti märkust selle kohta, et kõnealused ülejäänud 20 põhiõiguste vaatlejat võetakse tööle kehtivast AD 7 reservnimekirjast pärast seda, kui AD 7 lisaametikohad on ametile eraldatud, kuigi komisjon mainis, et ametile on juba eraldatud piisavalt AD-ametikohti;

31. märgib, et 2019. aasta novembris jõustusid kaebuste esitamise mehhanismi käsitlevad uued eeskirjad ja nende eeskirjadega anti põhiõiguste ametnikule rohkem kohustusi; väljendab heameelt selle üle, et ameti haldusnõukogu võttis 2021. aasta veebruaris vastu ajakohastatud põhiõiguste strateegia; nõuab tungivalt, et ameti haldusnõukogu võtaks kiiresti vastu ajakohastatud strateegia rakendamiseks põhiõiguste tegevuskava ning parandaks ametis põhiõiguste rikkumise ja kaebuste järelevalve- ja aruandlusmehhanisme;

32. viitab eelarve täitmisele heakskiidu andmise otsusele lisatud muude horisontaalsete tähelepanekute osas oma 29. aprilli 2021. aasta resolutsioonile ([12]) ametite tulemuste, finantsjuhtimise ja kontrolli kohta; palub, et amet esitaks eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale institutsioonile korrapäraselt ülevaateid ja annaks aru otsuses (EL, Euratom) 2021/1613 kindlaks määratud küsimusi käsitleva tegevuskava rakendamise seisust.

([12]) ELT L 340, 24.9.2021, lk 525.